

Ett brev till Sophie

Brevet

Brevet är skrivet för det här läromedlet, men det bygger på Selma Lagerlöfs verkliga brev till vännen Sophie Elkan. Allt det berättar är sant.

Falun den 23 november 1909

Kära Sophie,

nu har det hänt! För nästan två veckor sedan kom beskedet hit till Falun: jag får Nobelpriset i litteratur. Jag är den första kvinnan i världen som får det priset. Först kunde jag knappt tro att det var sant. Jag har läst beskedet många gånger, och varje gång blir jag lika glad.

Med priset följer nästan 140 000 kronor. Du vet redan vad jag tänker göra med pengarna. Jag ska köpa tillbaka Mårbacka, gården i Värmland där jag föddes. Min familj måste sälja gården för över tjugo år sedan, eftersom pengarna var slut. Det var den värsta dagen i mitt liv. För två år sedan kunde jag köpa tillbaka själva huset, men jorden runt huset har fortfarande en annan ägare. Nu kan jag äntligen köpa hem alltihop! Om allt går bra kan jag snart flytta hem till Värmland igen.

Ibland tänker jag på mina år i Landskrona. På dagen var jag lärare i en flickskola, och på kvällen och natten satt jag i mitt rum och skrev. I tio år arbetade jag så, och jag hade nästan inga pengar. Tänk så livet kan ändra sig, Sophie!

Den 10 december ska jag ta emot priset i Stockholm. Jag måste stå framför kungen och hundratals fina gäster, och jag måste hålla ett tal. Du vet hur blyg jag är. Jag skriver hellre tusen sidor än håller ett enda tal! Kära Sophie, du måste följa med mig till Stockholm. När du sitter bland gästerna vågar jag mycket mer.

Hälsa alla där hemma i Göteborg!

Din Selma

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett besked	ett viktigt meddelande eller svar
knappt	Han var så trött att han knappt kunde gå.
en ägare	en person som äger något
en flickskola	en skola bara för flickor
äntligen	till slut, efter lång väntan
att ta emot	att få något som någon ger
att hålla ett tal	att prata inför många människor

ORD	FÖRKLARING
en gäst	en person som är bjuden till en fest
blyg	obekväm när många människor tittar på en
att våga	att ha mod att göra något

Läsförståelsefrågor

1. Vilken stor nyhet har Selma fått?
 1. Hon får världens finaste pris för sina böcker.
 2. Hon får ett nytt arbete som lärare.
 3. Hon får ett hus i Stockholm.
2. Vad ska Selma göra med pengarna?
 1. resa runt i världen
 2. bli ägare till hela sitt barndomshem igen
 3. bygga en ny skola i Landskrona
3. Varför sålde familjen Mårbacka?
 1. De ville flytta till Stockholm.
 2. Gården var för liten.
 3. De hade inga pengar kvar.
4. Hur såg Selmas liv ut i Landskrona?
 1. Hon undervisade på dagen och skrev på natten.
 2. Hon skrev böcker hela dagarna.
 3. Hon arbetade i en bokhandel.
5. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Selma är den första kvinnan i världen som får Nobelpriset i litteratur.
 2. Selma tycker om att hålla tal.
 3. Sophie Elkan är också författare.
6. Varför vill Selma att Sophie följer med till Stockholm? Svara med en mening.
7. Selma skriver: "Tänk så livet kan ändra sig!" Vad menar hon? (inferens)

Facit

1. Hon får världens finaste pris för sina böcker.
1. bli ägare till hela sitt barndomshem igen
1. De hade inga pengar kvar.
1. Hon undervisade på dagen och skrev på natten.
1. ja b) nej (hon är blyg och skriver hellre tusen sidor än håller ett tal) c) det står inte i texten
- Exempel på svar: Selma är blyg, och hon vågar mer när Sophie sitter bland gästerna.
- Exempel på svar: Förr var hon en fattig lärare som skrev på natten. Nu får hon ett stort pris och kan köpa tillbaka sin gård.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Brevet kompletterar porträttet och texten om Nobelfesten: här är vi några veckor före festen, när nyheten är ny. Tema: drömmar och vänskap. Grammatik: brevet växlar mellan presens och futurum med "ska + infinitiv" för planerna (ska köpa, ska ta emot) och preteritum för minnena (kom, sålde, satt, skrev) – bra modell för elevernas egna brev. Selmas riktiga brev var skrivna på sin tids svenska; här är språket modernt och förenklat. Låt gärna eleverna skriva Sophies svar på brevet.

Diskussionsfrågor

- Selma vill köpa tillbaka sitt barndomshem. Finns det en plats från din barndom som betyder mycket för dig?
- Selma är blyg men måste hålla ett tal. Vad gör du när du måste göra något som känns svårt?
- Vem skulle du först berätta för om du fick en stor, glad nyhet? Varför just den personen?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv ett kort brev till en vän och berätta en glad nyhet.

Källor och faktagranskning

- Selma Lagerlöf – Wikipedia (svenska): https://sv.wikipedia.org/wiki/Selma_Lagerlöf
- Selma Lagerlöf – Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (skbl.se): <https://skbl.se/sv/artikel/SelmaLagerlof>
- Selma O L Lagerlöf – Svenskt Biografiskt Lexikon (Riksarkivet): <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=10922>
- Selma Lagerlöf – Litteraturbanken: <https://litteraturbanken.se/red/forfattare/LagerlofS/presentation/>
- Nelly Sachs – Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Nelly_Sachs

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf föddes 20 november 1858 på gården Mårbacka i Östra Ämtervik, Värmland, och dog där 16 mars 1940. Hon hade en skada i höften sedan barndomen och rörde sig med hålta. Hon utbildade sig till lärare i Stockholm (1882–1885) och arbetade som lärarinna i Landskrona 1885–1895. Debutromanen "Gösta Berlings saga" kom 1891. "Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige" (1906–1907) skrevs ursprungligen som en läsebok i geografi för skolan. Hon fick Nobelpriset i litteratur 1909 (första kvinnan) och valdes in i Svenska Akademien 1914 (första kvinnan). Med Nobelpengarna köpte hon tillbaka Mårbacka. Strax före sin död hjälpte hon den judiska författaren Nelly Sachs och hennes mor att fly från Nazityskland till Sverige 1940. Mindre osäkerhet: den exakta medicinska

orsaken till hennes barndomsförslamning beskrivs olika i olika källor; här anges enbart att hon hade en höftskada och hälta, vilket källorna är överens om.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.